

הלכה יורה
מחנה יורה

רמב"ם הל' מקב"ל

יא אמרו חכמים
כל השוכן בארץ ישראל עונותיו מחולין. שני
ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עון.
אפילו הלך פה ארבע אמות זוכה לחיי העולם
הבא. וכל הקבור בה נתכפר לו, וכאילו המקום
שהוא בו מזבח כפרה, שני וכפר אדמתו עמו.
ובפורענות הוא אומר על אדמה טמאה תמות.
ואינו דומה קולטתו [ד] מחיים למי שקולטתו
לאחר מיתה. ואע"פ כן גדולי החכמים היו
מוליכין את מיתיהן לשם. צא ולמד מיעקב
אבינו ויוסף הצדיק :

דעת קבורה בארץ ישראל

- (א) לא כתבת לך קו"י ור"ע
- (ב) רמב"ם הל' מקב"ל (כ"ו)
- (ג) יורה דעה הל' מקב"ל ס"א
- (ד) רמב"ם
- (ה) אמת למה יור' (ה' ס"ג)
- (ו) יורה דעה הל' מקב"ל

ח"י קולטתו. כדמפרש:
אלימא ליוחסין. שטשאין נשים
מא"י והא דכל מיוחס ספי דאמר
מר בפרק עשרה יוחסין (קדושין
דף ע"א). כל הארצות. הרי הן אלל
בבל: כעיסה. המעורבת שאין ניכר
בה מה בתוכה כך כל המשפחות
ספק: אלא לענין קבורה. של
בבל מוליכין ארצותיהם ליקבר בה"י
ושל שאר ארצות הרחוקים מא"י
וקרובים לבבל קוברים בבבל שיש
שם זכות תורה: וקרו ליה. לימות
המשית: לעס עליה. על א"י:
הסוף נפלים כתיב. ולעולם בה"י:
אינן חיים. בתמיה: ע"י גלגול.
מתגלגלים העצמות עד א"י וחיין שם:
מחילות נעשה להם בקרקע. ועומדים
על רגליהם והולכים במחילות עד א"י
ועס מנבבלין ויואלים:

יא כתבת

אמר רבי אלעזר "כל הדר בארץ
שמישראל שרוי בלא עון שנאמר "ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה
נשוא עון א"ל *רבה לרב אשי און בסובלי הלאים מתנינן לה אמר רב ענן
כל הקבור בארץ ישראל כאילו קבור תחת המזבח כתיב הכא *מזבח
דכ"ס אדמה תעשה לי וכתוב התם *וכפר אדמתו עמו עולא הוה רגיל דהוה
סליק לארץ ישראל נח נפשיה בחוץ לארץ אתו אמרו ליה לרבי אלעזר
עמוס אמר אנת עולא *על אדמה טמאה תמות אמרו לו ארזנו בא אמר להם יאינו
דומה קולטתו מחיים לקולטתו לאחר מיתה

דאמרי תרוייהו כשרין שבבבל א"י קולטתו כשרין שבשאר ארצות בבל
קולטתו למאי אלימא ליוחסין והאמר מר *כל הארצות עיסה לארץ ישראל
וארץ ישראל עיסה לבבל אלא לענין קבורה

ול' אלעזר צדיקים שבחוץ לארץ אינם חיים אמר רבי אילעא *ע"י גלגול מתקף לה ר' אבא סלא
רבה גלגול לצדיקים צער הוא אמר אבוי מחילות נעשות להם בקרקע *ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם
אמר קרנא דברים בנו יודע היה יעקב אבינו שצדיק גמור היה ואם מתים שבתוצה לארץ חיים למה המריח
את בנו *שמא לא יזכה למחילות כיוצא בדבר אתה אומר *וישבע יוסף את בני ישראל וגו' א"ר הנינא דברים
בנו יודע היה יוסף בעצמו שצדיק גמור היה ואם מתים שבתוצה לארץ חיים למה המריח את אחיו ארבע מאות
פרסה *שמא לא יזכה למחילות

ע"י יור'

שם איסור פנוי המת והעצמות ממקומן. ומי * סעיפים:

א א [א] [א] * אין (ה) מפנין המת והעצמות לא מקבר מכובד לקבר מכובד
ולא מקבר בזוי לקבר בזוי ולא מבזוי למכובד ואצ"ל ממכובד לבזוי (ב) ובתוך
(ג) שלו אפילו ממכובד לבזוי מותר שערב לאדם שיהא נח אצל אבותיו (ב) * וכן

(ב) כדי לקברו ג' בארץ ישראל מותר [ג] ואם
נתגודו שם על מנת לפנותו מותר בכל ענין * ואם
אינו משחמר בזה הקבר שיש לחוש שמא יוציאוהו
עובדי כוכבים או שיכנסו בו מים (ג) או שהוא קבר
הנמצא מצודה לפנותו (יש וזהנין לחת מעפר א"י בקבר) (ה"ה)
(יש למנהג זה על מה שסימנו) (מדרש תמונה פ' ויחי):

ב (ד) ד' ד' אין מוליכין מת מעיר שיש בה קברות לעיר (אחרת) אלא אם כן מחוצה
לארץ לארץ:

הנה [ד] או שמוליכין אותו למקום קברות אבותיו (כן משמע בה"ה) ואם זה להוליכו ממקום למקום או שזה לקברו
בנימו ולא בבית הקברות שומעין לו (ג"ה ס"ה) (ה) ומותר ליחסידי עליו (ג) כדי לעכל (ג) הנשך מהר ולהוליכו
למקום אשר זה (כש"ח סימן שס"ט):

ק"ה

ג בארץ ישראל מותר. שהיא
כפרתו שער א"י מכפרת דכתיב וכפר אדמתו עמו: ד' אין מוליכין
כו'. משום כבוד המתים הקבורים בלוחה העיר שמזכה אותם שלא
למות אללם את זה.

ק"ה

חדושי רע"ק
(ש"ך סק"ד) משום כבוד המתים. בתש"ו זכרון יוסף (חח"ט סי' ס') דחה זה הפסע
דא"כ אמאי בניה שומעין לן אלא דהטעם משום צער ובזיון המת לפלסלו מרחוק ואולי
בינתים יסריח ע"ש וע"י תשו' בני' (סי' ס"ג):

3) **ואבא** לנדון השני אם איכא מעליותא צירושלים
 צהאי מילתא, והנה צמס' שמחוח פרק
 י' ר"ש צן אלעזר אומר קצר שאלה היתא לר"ג
 ציננה שהיו מכניסין את המת לתוכה וכו' ואח"כ
 מעלין אותה לירושלים, והרמזין צס' תורת האדם
 מציא מאמר זה ושוב כי אבל דכפרה שלו ולכבודו
 כגון להעלותו לא"י ולירושלים או לקברו אלל צבותיו
 מותר ע"כ, הנה מוכח דגם לירושלים צפ"ע איכא
 מעליותא דכפרה יותר מא"י, ע"ד משנתנו סוף
 כתובת דהכל מעלין לירושלים, וצטור ושו"ע לא
 העתיקו זה וראיתי כעת צתו"ה החדשים שהרב המג"י
 הרגיש צזה.

אלא דאיכא למידק דהא איחא צירושלמי פ"ע דנזיר
 ה"ג ופסקה הרמזים פ"ז הו"ד מציח הצחירה
 -- דאין מקומוין קברות צירושלים והוא גם כן
 צחוספתא דנגעים פ"ו, וא"כ להעלותו לירושלים
 האריך משכחת לה, וא"ת לירושלים לאו דוקא אלל
 סמוך לירושלים כל שאינו צחוף היקף חומת ירושלים
 א"כ מה מעליותא יש צזה כיון שהוא חוף לירושלים,
 ואולי נאמר ע"ד דאיחא צסנהדרין י"ב ע"ב אין
 מעצין את השנה אלל ציהודה ידעטס דבעין שכנו
 של מקום, ופרש"י ירושלים דוקא, אלל הרמ"ה שם
 הולק על רש"י דכל ארץ יהודה נקרא שכנו של מקום,
 א"כ גם סמוך לירושלים יש צו קדושה יתרה אמנס
 דוחק הוא צעיני.

אמנם י"ל עפ"י דברי התרגום צשיר השירים ח',
 ה' -- שכתב דתחיית המתים יהיה צזה
 הזיתים צצירושלים וכל הקצורים שם ופערו מנגול
 מחילות יע"ש דצרים קדושים, א"כ כיון שכתבו
 דהעלאת לא"י הוא גם מעטס תהה"מ, אם כן יש
 מעליותא צזה לירושלים על כל א"י, מ"מ להלכה
 ל"ע צעיני אם אפשר לפנות מא"י לירושלים ע"ד
 שעה צית ר"ג דצפוסקים אינו מוצא זה והעור
 השמיט עיין ירושלים, ועיין חסוצת הרדב"ז סימן
 חש"צ משמע קנח דאיכא צדיפתא צירושלים.

סימן קנ

בענין פינוי עצמות השר משה מוגטיפיורי
לארץ ישראל

בע"ה

ט' סיון תשל"ח

מע"כ ידידי הרה"ג מהר"ר יצחק יעקבזאן שליט"א
ולכל הרה"ג העומדים בראש הועד לשמירת הבתי
עלמין.

הנה מרוב הפשיטות לדינא כבר כתבתי שבכהאי גוונא
 אין להאריך בהוכחות ובטעמים משום שאם
 נאריך בזה יאמרו אלו שרוצים לפנותם מקבורתם
 שיש בזה איזה שקלא וטריא ושייד שאיזה רב יתיר
 שלכן צריך להשיב בקצרה כי אסור לפנות את עצמות
 השר משה מוגטיפיורי ועצמות אשתו ז"ל מקברם לא
 רק מצד איסור פינוי המת שהוא ג"כ איסור שמצד
 זה היה אולי מקום לומר שליכא איסור כשכוונתם
 לפנותו לא"י, אף שגם זה פשוט וברור ששייד זה רק

לבנים שרוצים בטובת אביהם ואמם, אבל לא לאחרים
 אף אם היה אמת שכונתם הוא לטובת המת כי מדוע
 דואגים לטובת מת זה ולא להרבה גאוני עולם וצדיקים
 וקדושים שבכל המדינות בחו"ל שהם עדיפי מהשר
 ואשתו שהם רבותינו הקדמונים בין גאוני האשכנזים
 בין גאוני הספרדים אשר הם רבותינו בין לאשכנזים
 בין לספרדים ומניחין אותן להשאר בחו"ל וכשיפנו
 קברי השר ואשתו יהיה כמבזין את כל רבותינו מימת
 עולם, אבל הא הוא צוה שיקברוהו דוקא בעירו שבחו"ל
 אף שידע מארץ ישראל, ומרוב רצונו להיות בקבר
 בעירו שבחו"ל לא בא אף בימיו האחרונים שהיה זקן
 מופלג להשאר בא"י ולמות שם ולהקבר שם, הרי
 חזינו שהיה לו טעם גדול ואין לנו הרשות לעבור
 על צוואתו בשום אופן ואסור לפנותם אפילו לקוברם
 בא"י. וצריך לבאר לשופטי המדינה כשלא ירצו לשמוע
 לדין התורה כמו שעברו ומכרו את בית המדרש והבתים
 שנבנה לבני תורה, שעל זה לא עשה אותן לאפטרופסים
 רק שיקיימו מה שצוה להם ולא שיעברו על צוואתו
 שמסתבר שגם שופטי המדינה לא יתנו להם רשות לזה.
 והנני ידידם,

משה פיינשטיין